

SLOVENSKI NAROD.

Inha vsak dan zvečer, izvenredni delovni in prazniki.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno napred plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 100 po nakaznici. Na samo plačena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 94.

Regije sprejema se podpisane in začetno izplačane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Poziv someščanom!

V oktobru obišče našo Ljubljano N. kralj. Visočanstvo prestolonaslednik regent Aleksander. V prepičanju, da bo vsakdo izmed nas z največjim ponosom in srčno radostjo praznoval dneve, ko bo med nami bival naš prvi narodni vladar, obračam se še posebej do vseh z vabilom, da po svoji možnosti prispevajo k slovesnosti in zaokroženosti celotnega sprejema. Hišne posestnike vabim, da dajo po možnosti prebarvati in popraviti hišna pročelja, njih in stanovalce vabim, da si po možnosti omislijo zastave, iz blaga za strehe in male papirnatke za okna. Tudi s cvetjem in s preprogami naj vsakdo, kdor more, okraši svoja okna in cvetje naj se tudi vsipa na cesto, ko bo šel sprejemni sprevid mimo.

Na gospode trgovce apeliram, da pripravijo, če jim je možno, kaj blaga za državne in narodne zastave, oziroma prebivalce Bleiweisove in Aleksandrove ceste, Marijinega trga ter Miklošičeve ceste, da za onaj večer pripravijo, če jim je mogoče, kaj sveč in svetilk za razsvetljavo oken, enako prebivalce neposredno na to progo mejskih delov drugih ulic.

Ker se bo Nj. Visočanstvo enega izmed večerov napotil od deželne vlade v uniojsko dvorano in koncertu, vabim prebivalce Bleiweisove in Aleksandrove ceste, Marijinega trga ter Miklošičeve ceste, da za onaj večer pripravijo, če jim je mogoče, kaj sveč in svetilk za razsvetljavo oken, enako prebivalce neposredno na to progo mejskih delov drugih ulic.

Prepičan sem, da bo vsakdo iz lastne volje in lastnega navdušenja storil vse, da pokažemo svojo iskreno ljubav princu svoje prve narodne vladarske hiše.

V Ljubljani, 25. septembra 1919.
Župan:
dr. Ivan Tavčar.

Junaški čin.

Slavni višji šolski svet je izključil iz šole dva dijaka - petošolca. In zakaj? Cela zgodba je zelo žalostna: eden teh dijakov se je v šoli ustrelil, ker ga je katehet neprestano sekiral. Dobra sreča je hotela, da ni bilo uničeno mlado življenje: dijak je okrevljal in je hotel v počitnicah nadomestiti, kar je zamudil ob času, ko je ležal v bolnici. Stvar se je dogodila en mesec pred koncem šolskega leta in smo o tem poročali pod naslovom »Počil je strel.« Takrat smo povedali tudi svoje mnenje o veronauku in katehetih. Naj sedaj še povemo, da se je katehet v tem slu-

čaju obnašal tako, da je to vzbudilo odpor vsega dijaštva dotičnega zavoda in da je moral katehet — oditi. Jasnje je torej, da je bil tega žalostnega dogodka kriv katehet, ki je s svojim postopanjem ubijal v mladini to, kar bi bil moral vzgajati — namreč pravi verski čut in je s svojim nekrščanskim sovražstvom pripravil mladega človeka do obupnega dejanja. To je tudi vsaj molče moral priznati višji šolski svet, ki je kateheta penzioniral. Glede dijaka bi bilo torej treba cel slučaj obravnovati s stališča človekoljubja: Za prazen nič ne poseže mlad človek po življenju in če tega tudi ne odobravamo — ne moremo ga obsojati. Saj je bila zanj kazen dovolj in upajmo, da mu nihče ne želi, da bi bil umrl — ampak nas je veselilo, da lehkomi-selno dejanje ni imelo najhujših posledic. Višji šolski svet pa je zato — dijaka izključil in ž njim enega tovariša, ki je baje vedel, kaj oni name-rava. Bog razumi pedagoško mo-drost našega višjega šolskega sveta! Kaj hoče s tem doseči? Ali ni sramotno tako postopati z žrtvijo, ki se je komaj slučajno rešila smrti. In ker je smrt prizanek — hoče višji šolski svet doživeti nje delo — uničiti mlado življenje. Naj se ne izgovarja, da je izključitev samo lokal-na: oba dijaka imata starše v Ljubljani in edino na ta način je njima omogočeno študirati — kajti v Mariboru ali kje drugje bi jih starši ne mogli vzdrževati. Torej ju je višji šolski svet vrzel na ulico — tisti višji šolski svet, katerega dolžnost bi bila skrbeti zato, da se mladini omogoči šolanje. V svoji ozkosrčnosti in birokratski kratkovidnosti ni so videli menda gospodje nič drugega, kakor oni strel v šoli: in to so seveda morali kaznovati — drugo njih ne briga. Celotno vseh zločinca niso drugi obsodili, če se je prvič vrv utrgala — v moderni Jugoslaviji pa bomo kmalu doživeli, da bo višji šolski svet vpeljal inkvizicijo za naše dijaštvo in to ob času, ko se drugod uveljavljajo moderni vzgojni nazori. Le pomislite: ni bilo dovolj, da katehet spravi dijaka do obupnega dejanja, višji šolski svet dijaka še po vrhu kaznuje s tem, da ga izključil. Slučaj je bil gotovo dovolj žalosten za vse, ki so ga poznali — vzbujal je v vsakem poštenem človeku sočutje — samo pedagog v višjem šolskem svetu tega sočutja do mladine ne pozna — oni samo so-dijo in obsodijo. Kaj pa je nam za par

mladih ljudi — posebno če je eden iz njih grešil proti disciplinarnemu redu s tem, da se je v šoli ustrelil, če-sar seveda ne delajo ljudje brez pre-pričanja. Zdelo se je nam potrebno, da pokažemo ta slučaj javnosti, da ona presodi o pedagoških zmopno-stih našega višjega šolskega sveta. Upajmo, da bosta dijaka srečno pre-stala ta udarec naše najvišje šolske oblasti: drugod bi tak dogodek vz-budil javno ogorčenje, pri nas pa bo-mo tudi to mirno prešli. Mislimo, da bo tudi vsak priprost človek znal presoditi moralno vrednost takega postopanja. Nečemo zagovarjati niti opravičevati dijakov samomor — ampak sklep višjega šolskega sveta je v primeri z dijakovim dejanjem — mnogo bolj obsodbe vreden in kaže naše vzgojitelje v precej žalostni luči.

Pogreb Ignacija Borštnika.

Dramsko gledališče je bilo spre-menjeno v hišo žalosti. V vestibulu, med črno prevlečenimi stenami, ob blestem svitu sveč je ležal tih in nem. Cel dan so si ljudje podajali drug drugemu kljuko, neizmerne množice so se zadnjič postajale ob njegovem vzhodu, klanjajoč se njegovemu ge-niju, drug za drugim je prišel po slo-vo, hoteč si neizbrisno v spomin vtisniti poteze njegovega obraza, ki so mu nedavno slikale vesoljni svet. In čim bolj so ure bežale, tem bolj je nrgolelo mravljišče. Tihne stopinje, pritižene besede, šum damskih toa-let — kakor bi se vse halo motili mu večno spanje ali kakor bi pričako-vali, ali nima še kaj povedati... In ure so bežale... Štirinajsta, petnaj-sta, šestnajsta... Pa se odpro vrata... mrzel, srebrn blek krste. Ži-vel je od naroda in za narod. Odkri-tih glav ga je pozdravil narod s svo-jo pesmijo: »Vigred se povrne... al prijatelj sem nazaj nikdar več ne bo... Pretresujoče so zveneli akordi.« Glasbena Matica, ki je bi-la poverila umetniku vodstvo dra-matične šole na svojem komaj v živ-ljenje poklicanem konservatoriju, po-častila je narodovega umetnika z na-rodno žalostinko. Zagreb, dolgoletno njegovo torišče, poslal mu je v po-zdrav in spremstvo na zadnji poti odposlanec — tovariš. Na gledišči terasi mu je govoril direktor drame zagrebskega kazališta g. Bach: »Bio je naš i va! Bio je brat in kolega g. Pavčič mu je zaklical v slovo: »Zdravo!«

Svečano - tiho se je nato razvil sprevid. Za križem so stopali oddel-ki Sokola z zastavama, črno zave-šenima, zastopstvo Zveze in ljub-ljanskih Sokolov, za njimi oddelek Orlov s standardo, pevka društva »Slavec« in »Ljubljanski Zvon« z za-stavama. Nato pokojnikovi tovariši in tovarišice z venci, voz z venci, gala-kočija z oo. frančiškani in za njimi šesterovprežni mrtvaški voz, takoj za krsto pokojnikova soproga, verna mu družica v življenju in na njegovi umetniški poti, ga. Zofija Borštnik - Zvonarjeva s sorodniki. Sledili so zastopniki vlade gg. dr. Brejc, dr. Žerjav, dr. Ravnihar in mestni župan g. dr. Tavčar, glediščni igralci in igralke, odposlanstvo gar-nizijskega častniškega zbora, in si-cer razni dvorski oficirji: pevski zbor »Glasbene Matice« z ravnatel-jem Hubadom, in potem narod, po-kolnikov oboževalec. Ob straneh ce-ste mimo Zvezde, po Knaflovi ulici do opernega gledališča je stala množ-i-ca ljudstva glava pri glavi. Pred opero so bile luči zastrite s črno tkani-no, s strehe opere je žalostno pla-polala črna zastava. Voz se je usta-vil in člani gledališkega orkestra so zaigrali pod vodstvom opernega pevca Würšerja dve žalostinki. In dalje je šel sprevid, svečanotih, le-zvonovi so žalostno peli... Pri zna-menju na Martinovi cesti so zapeli pevci »Glasbene Matice« še eno ža-lostinko: »Usliši nas, Gospod!...« Pred vhodom na pokopališče je dvignilo šest Sokolov krsto z voza in jo preneslo k svetemu opraviču in kapelo in od tam do jame, ki ga je sprejela v svoje naročje. Oo. franči-skani so odmolili svoje molitve, operni zbor je zapel narodno ža-lostinko: »Pomlad še prišla bo, k' Te-be na svet ne bo...« in ob odprtem grobu je spregovoril dramaturg Na-rodnege gledališča, g. Pavel Golia in za njim g. Danilo. Govora prinesemo jutri.

V našem nekrologu o Ign. Borštniku se je vrnila tiskovna pomota: Debitiral je 10. decembra 1882 (ne 1892!) v stari čitalnici v veseloigri »Svojejavneži«. Takrat je Borštnik prvič javno nastopil kot igralec, in zanimivo dejstvo je, da je ž njim isti večer prvič nastopila njegova kasnejša soproga, Zofija Zvonarje-va. — Predno se je posvetil igral-skemu poklicu, je bil pokojnik par let knjigovodski uradnik banke »Slavije«. Najstarejši današ-nji uradniki »Slavije« se spominjajo,

da je bil prav vreden in marljiv knji-govodja. — Pogreba se je udeležila tudi pokojnikova najodličnejša učen-ka, naša vrla pevka ga. Irma Pola-kova. Iz Zagreba pa je došlo tudi zastopstvo teh. gled. osoba.

Politične vesti.

== Potek krize. Beograd, 26. septembra. Pogajanja radi razrešitve notranjepolitične krize se službeno še niso pričela, ker zunanjepolitično vprašanje še ni razčiščeno. Stranke se še vedno niso zedinile na to, ali se podpiše pogodba z Avstrijo ali ne. Delega-ti so se najenergičneje izrekli za pod-pis. Zdi se, da so se njihovem mnenju, oziroma mišljenju pridružile vladne stranke. Takozvana opozicija na se vedno umika, da bi zavzela katerokoli stališče, marveč skuša razrešitev za-veči in iz tega splošnega državnega vprašanja kovati svoj strankarski poli-tični kapital. Sedaj se vidi, da je vlada prav storila, da je stavila s svojo demisijo na opozicijo jasno vprašanje, ali se strinja s podpisom pogodbe ali ne. Do-klar »opozicija« v tem pogledu ne za-vzame končnega jasnega stališča, je-tudi rešitev notranjepolitične krize ne-mogoča, ker ne more nobena stranka sama za sebe prevzeti odgovornosti za podpis.

Medtem se vršijo neslužbena poga-janja glede nove vlade in se povsod kaže želja, da se ustvari koncentracijsko ministarstvo. Poskusi v tem pogledu se ponavljajo vedno iz nava. Lemo-kratska zajednica to stališče najener-gičneje podpira.

== O vladni krizi. LDU. Beo-grad, 25. septembra. Dr. Draža Pavlovič je pričel ponovna posveto-vanja z načelniki strank. Pri radikal-kih je našel iste težkoče kakor po-slednjikrat. Včeraj popoldne so bili mimo drugega porazgovori o zuna-nji politiki.

LDU. Beograd, 25. septembra. Včeraj ob 16. je bila v Narodnem predstavništvu seja načelnikov strank. Na tej seji je dr. Trumbić re-feriral o Jadranskem vprašanju. Načelniki bodo obvestili svoje klube o zunanjem položaju. Stranke bodo prinesle svoje sklepe o členu 51. mi-rovne pogodbe z Avstrijo, potem se bodo iznova pričeli porazgovori o rešitvi ministrske krize.

== LDU. Beograd, 25. septembra. Tekom prihodnjih dni odpotuje večja deputacija naših poslancev v Pariz v svrhu posredovanja na mirovni konfe-renci glede raznih vprašani, ki se tičejo naše države.

== LDU. Beograd, 25. septembra. »Politika« poroča: Tekom današnjega

LISTEK.

Poglavja iz borbe za našo državno neodvisnost.

Piše I. M.
(Dalje.)

Leta 1916. je izšla v newyor-skem »Glasu Naroda« serija član-kov »Slovenci, kaj hočemo?« V teh člankih je Vošnjak tolmačil ameri-kanskim Jugoslovonom pomen jugo-slovanskega programa. Ti članki so neizmerno vplivali na politično za-vest ameriških Slovencev.

Za francoske prilike je bilo pač primerno prikazati Francozom hval-jeznost, ki jo imajo napram Franciji, katera je prvič zedinila Jugoslovane v Napoleonovi Iliriji. V jeseni 1916. je držal Vošnjak na Sorboni v dvo-rani Michelet predavanje o francoski dobi na Slovenskem. Predsedoval je predavanju po francoski šegi slavni zgodovinar Denis. Predavanje je iz-šlo kasneje v posebnem odtisku pod nazivom »La domination française dans les pays yougoslaves«. Že leta 1915. je Vošnjak zamislil spis, v kate-rem bi se zahtevalo z vso energijo,

da se zavzame angleško javno mne-nje za razkroj Avstro - Ogrske. Knji-ga take vrste je bila skrajna potre-ba, kajti povprečni angleški političar in intelektualci si ni mogel predsta-viti, da bi taka »solidna« stara drž-ava mogla razpasti. Pa knjiga, pri-pravljena za tisk še leta 1916., je iz-šla šele v poletju 1917. Literarna pri-loga »Times« je javila 14. junija 1917., da bodeta gospoda Allen in Unwin začetkom prihodnjega mese-ca izdala knjižico dr. Edvarda Bene-ša, docenta socijologije na češki uni-verzi v Pragi: »Borba Češke za ne-o-visnost«. V isti notici pa javlja »Ti-mes«, da bodeta Allen in Unwin iz-dala »Umirajoče cesarstvo« Bogumi-la Vošnjaka. Tej knjigi je napisal predgovor znani parlamentarec in vodja Ircev T. P. O. Connor. Navdu-šeno je pozdravljala Lloyd George-va »Daily Chronicle« knjigo. Ta lon-donski dnevnik je pisal: »Vojna je vzbudila marsikake narodne aspi-racije v podvrženih narodih. Ali no-bene aspiracije niso bolj čiste in bolj upravičene in jih ne zagovarjajo bolj nesebični patrioti nego so one južnih Slovanov.«

»Dr. Vošnjak, mogoče najspos-obnejši izmed pisateljev in delavcev za to stvar, zagovarja v svoji obču-dovanja vredni knjigi stvar jugoslo-

vanske emancipacije od avstrijskega jarma.«

»Ta mala knjiga ne vsebuje sa-mo mogočnega zagovornišva stvari same, nego je tudi odlično literarno delo velikega čara, ki zavzema viso-ko mesto po svoji kvaliteti in po in-teresu, ki ga vzbuja v močnejši lite-raturi, ki jo je rodila vojna.«

»Times« je razpravljal o knjigi v obširnem članku, kateremu je bil naslov »Usoda Avstro-Ogrske.« »Ti-mes« zabavlja proti Palackemu in njegovemu aforizmu o potrebnosti Avstrije. »Poznavalec predmeta, ka-kor dr. Vošnjak, ki so mu znane či-njenice prošlosti in današnji pogoji, zavrača take argumente tako lahko, kakor obvlada atlet kup papirja.«

Glavno glasilo angleške drža-vne cerkve »Church Times« piše o umirajočem cesarstvu in o angleš-ki avtorja samega: »Izgleda, da je angleščina te knjige njegova, in to mu daje neomejeni kredit. Jezik je živ, intenziven in poln briljantnih iz-razov.« V tej knjigi je bogastvo po-litičnega razuma. Gospod Vošnjak se bori za to, da mora ta vojska imeti oden potrebni rezultat: avstrijska monarhija mora pasti in njeni deli morajo biti svobodni. On tolmači vse politične in ekonomske možnosti, ki jih bo našla Jugoslavija. Priznamo

sicer činjenico, da je partizan s celim svojim srcem, vendar toplo priporo-čamo gorečnost njegovega esaja vsem angleškim čitateljem. Oni po-trebujejo to. Francozi razumevajo jugoslovansko vprašanje, kajti Na-poleonon jih je to učil. Angleži so se to lekcijo že naučili; malo je važnejših lekcij nego je ta.« »BirminghamPost« piše o umirajočem cesarstvu: »Dr. Vošnjak piše z znanjem in tempera-mentom. Ni pisec političnih pamfle-tov. Ni dvoma, da je ustvaril silen problem, ali težkoče tega problema so velikanske.«

Tekom pomladi 1917 se je vrgel Vošnjak na proučevanje slovenske civilizacije v prošlosti. Svobodni čas je uporabljal v svrhu študij v london-skem British Museum. Zamislil je stvar tako, da bi založnika Allen in Unwin izdajala kratke študije o slo-venski kulturi. Vsled Vošnjakovega pota v Ameriko ni došlo do realiza-cije tega načrta, ki je bil lepo zamiš-ljen. Namen je bil, da se opozarja na stare, solidne temelje slovenskega kulturnega življenja. Slovenci niso nikarkoli Balkanci in zaslužujejo v kul-turnem pogledu največje zaupanje Anglije in Amerike. Jugoslavija ne bo balkanizirala centralne Evrope. Ena teh študij je bilo »Poglavje o stari slovenski demokraciji«, v katerem je

bil prikazan veliki simbolični držav-nopravni pomen ustoličenja na Go-sposvetem polju. Druge študije, ki niso bile tedaj natisnjene, so bile pri-občene v ameriški izdaji »Jeza«. Poglavje o stari slovenski demokra-ciji je posebno ugajalo znanemu an-gleškemu zgodovinarju George Pro-thero, in njemu se je treba zahvaliti, da je ona študija izšla v eni najdi-stingviranejših in najčistitvejših an-gleških revij »Cornhill«. Študija je vzbudila veliko pozornost v angleški javnosti in je gotovo bila tudi po-membna, ko je šlo leta 1919 za to, da se reši Koroška.

Delo drugega značaja so bili »Problemi jugoslovanskega državne-ga edinstva«. Ti problemi so bili že napisani tekom poletja 1916 v Švici. V tem spisu je razpravljal Vošnjak o temeljih naše bodoče države. Narodni politični centralizem ali obširna, odločna decentralizacija v vseh pa-nogah uprave v smislu in v duhu anglosaksonske samouprave, ovo, to je bila vodilna misel teh esejev. Ena teh študij je bila primera med Pie-montem in Srbijo, pod naslovom »Piemont«. Leta 1917. je bil izročen ta spis vsem članom krške konfe-rence in je gotovo razčistil misli in pojme glede vloge Srbije v Jugosla-viji.

(Konec s 1. strani 225.)

ine so se začela posvetovanja za reševanje krize. Zdi se, da bo predsednik Narodnega predstavništva pozval vse načelnike strank, naj z glasovanjem odločijo, kdo naj sestavi novo vlado. Uspeh tega glasovanja se bo sporočil prestolonasledniku. V parlamentarnih krogih se govori, da bodo radikalci, Narodni klub in dr. Koroseva skupina zahtevali, da se poveri njim sestava novega kabineta, ker imajo po njihovem mnenju te stranke večino v Srbiji, na Hrvaškem in v Sloveniji. Pričakuje se, da bo akcija dr. Smolake vplivala pomirjevalno, ker se trdi, da bo ublažil nespoznatljivost med posameznimi strankami. Dr. Smolaka je imel včeraj dolg razgovor s Protičem.

LDU. Beograd, 25. septembra. Včeraj ob pol 13. so se završili kronski svet. Dr. Trumbić in dr. Smolaka sta podala poročilo o Jadranskem vprašanju.

== Pašić v Narodnem klubu. Beograd, 25. septembra. Danes predpoludne posetil je naš prvi delegat na mirovni konferenci, g. Nikola Pašić, Narodni klub. V klubu so bili zbrani vsi klubovi Narodni poslanci. G. Pašić se je mudil v Narodnem klubu neobičajno dolgo. Govoril se, da se je razpravljalo o notranji situaciji.

== Voljni zakon. LDU. Beograd, 25. septembra. V ministertvu za konstituantno so izgotovili dodatek in motivacijo za voljni zakon.

== Kraljeva organizacija JDS. Sentpeterski okraj vabi vse odbornike k sestanku, ki bo v soboto 27. t. m. ob pol 6. uri popoldne v tajništvu JDS., Narodni dom. — Radj važnosti sestanka se prosti polne udeležbe.

== Kraljeva organizacija JDS v Kozjem bo imela v nedeljo, dne 28. t. m. ob 3. popoldne pri g. Leskovščiku Francu občni zbor. Somišljeniki dobro došli!

== Poverništvo za notranje zadeve in čast narodnih delavcev. Pri sv. Trojici v Slov. goricah se je naselil že leto pred vojno kot zdravnik g. dr. Weixl. Kot odločen narodnjak je prišel kmalu navskriž z nemškimi veljaki, z Golobom in njegovim družbo, kar je imelo za posledico, da je moral tudi on leta 1914 na večtedenski preiskovalni zapor v Gradec. Kakor druge, tako se je tudi njega nadvse sramotno odgnalo, kakor najhujšega lopova. Ob preobratu je sklical on takoj narodni svet, ki ga je proti njegovi volji izbral za predsednika in mu naročil, da naj takoj prevzame občinske posle. To se je tudi zgodilo. Narodni svet je javil svoj sklep Narodnemu svetu v Mariboru in okrajnemu glavarstvu ter predlagal, naj se imenuje dr. Weixla za gerenta imenovane občine. Štiri mesece je vodil z vednostjo glavarstva občinske posle, uredil v najtežjih časih trg in to v popolno zadovolnost vseh prizadehtih. Po štirih mesecih čitani naenkrat v »Uradnem listu«, da je imenovan za občinskega gerenta neki Rudolf Rojko, mesar pri Sv. Trojici. Dr. Weixl ni bil niti imenovan za člana prisedništva. Poizvedbe so dognale, da je nekdo, ki niti ne sedi pri Sv. Trojici, ki razmer popolnoma ne pozna, smatral za potrebno, da pokaže svojo nevoljo nad dr. Weixlom na ta način, da je proti volji vseh domačih faktorjev lepo izza grma intrigiral zoper strankarsko popolnoma brezpomembno imenovanje dr. Weixla za gerenta in to samo radi tega, da ustreže svoji osebni osvetoželjnosti. Zato se je moral pred vsemi nemškutarji osmešiti moža, ki je moral radi svoje narodne odločnosti pretrpeti ne samo muke negotovosti dolgega preiskovalnega zapora, marveč še vse zle posledice, ki so bile s tem v zvezi za vojaka. Na časti takega moža seve smejo plesati razni spodje, ki sicer do prevrata niso imeli nobenega prepričanja, vključ temu pa znajo sedaj prav spretno plezati po lestevici kvišku.

Dr. Milan Gorišek.

== Stališče in zahteve naših železničarjev. Na shodu ZJZ dne 22. septembra v Mestnem domu v Ljubljani zbrani člani jemljejo poročilo predsedstva o kongresu v Beogradu od 6.—8. septembra z zadovoljstvom na znanje ter zahtevajo, da se ta službena pragmatika uveljavi čimprej oziroma da skliče minister saobračaja takoj anketo zastopnikov narodnih organizacij, ki bo ugotovila sporazumno z vlado končne naše zahteve glede novega službenega reda. Vtrajajo neomajno pri svojih že opetovano na občnem zboru, raznih shodih in na vseh treh kongresih podanih resolucijah glede enkratnega nabavnega prispevka in uračunavanja vojnih let. Na javnem shodu zbrani železničarji vzemajo poročilo predsedstva glede odgovora ministra saobračaja o naših zahtevah z ogorčenjem na znanje. Obsojajo najostreje strankarski boj, ki se iz osebni in sebičnih strankarskih namenov vodi zadnje mesece v Narodnem predstavništvu, in kateri sledi neprestanih notranjih kriz sa-

vlačuje prepotrebno in trdno konsolidacijo ministarstva saobračaja, kar je tudi ovira, da se zahteve celokupnega železničarstva vsled neodgovornosti prehodnih ministrov še do danes niso uveljavile. Železničarji, zbrani na današnjem shodu, pozivajo predsedstvo ZJZ, naj zastavi vse sile, da se vendar enkrat napravi na železnica na Hrvaškem prepotrebni red. Opozarjajo ponovno železniško upravo, da utegnejo nastati za njo v doglednem času katastrofalne posledice, ako ne ugodí v najkrajšem času ponovnim zahtevam in prošnjam celokupnega železniškega osebja po nabavi službenih oblek.

== Razkritje o izdajstvu kralja Nikite. LDU. Kopenhagen, 25. septembra. (ČTU.) Znan ameriški časnik Karl Wigand naznanja glasom londonske brzojavke nova odkritja iz tajnega arhiva dunajskega zunanjega ministarstva. Med drugimi bo objavil spise, iz katerih izhaja, da je črnogorski kralj že dalje časa pred vojno in tudi med vojno prejemal denar, tako kratko pred napovedjo vojne 5 milijonov kron, da bi ovrnil velikoruski načrt, ki je bil za Črno goro ravnotako opasen, kakor za Avstrijo.

Kraljevina

Srbov, Hrvatov in Slovencev.

== Povratek kralja Petra v Beograd. LDU. Kralj Peter je dospel danes popoldne iz Arangelovca v Beograd, kjer bo ostal stalno. Nastanil se je v vili Radulovičevi na Topčiderskem brdu. Na posebno željo ni bilo nobenega svečanega sprejema. Generalisimus obel. Beograd, 26. septembra. Vojvoda Živojin Mišić, zmagalet na Dobrem polju, je obel in gre za nekaj časa na dopust. Zborovanje jugoslovanskih inženjerjev. LDU. Beograd, 25. septembra. Jutri se prične zborovanje inženjskih društev iz Jugoslavije, na katerem bodo zastopani Srbi, Hrvati in Slovenci.

== Spor med tipografi in novinarji. Zagreb, 26. septembra. Stavka tipografov traja dalje, zato danes niso izšli časopisi razen službenega lista »Narodnih Novine«. Včeraj se je vršila izredna skupščina Hrvatskega novinarskega društva. Na to skupščino so došli delegati delavskega sindikalnega veča, ki so izjavili, da so pripravljeni posredovati v sporu med tipografi in Hrvatskim novinarskim društvom. Po debati je bil sprejet predlog, da se uvedejo pogajanja in da se sprejme posredovanje sindikalnega veča. V svrhu pogajanj so izbrani posebni delegati. Po dispozicijah se zdi, da pride do sporazuma v sporu, ki je nastal vsled namere črkostavcev, cenzurirati rokopise. Čim se doseže sporazum med obema strankama, se pričnejo pogajanja med lastniki tiskarn in tipografi glede zahtev po povznanju plač.

== Stavka bančnih uradnikov v Zagrebu. Ministrstvo za socialno politiko je objavilo danes tale komunikacije: Pogrešna je vest zagrebških listov, da so pregovori med bankami in bančnimi uradniki prekinjeni. V tork zvečer je bila v prisotnosti ministra Bukšega in pod banovim predsedstvom seja zastopnikov bank in bančnih uradnikov. Zastopniki obeh delov so pokazali veliko pripravljenost za sporazum. Predhodna jako težavna vprašanja so že rešena. Ako tudi so težkoče velike, vendar se je nadejati, da se bo v kratkem dosegel sporazum.

== Osemurni delavnik. LDU. Beograd, 24. septembra. »Službene Novine« so objavile naredbo za uvedbo osemurnega dela na vsem ozemlju kraljevstva v vseh industrijskih, rudarskih in trgovskih podjetjih. Delo nad osem ur se mora plačati po 50% višje nego normalno osemurno delo. Ta naredba je takoj veljavna.

== Za ujetnike z okupiranega ozemlja. LDU. Beograd, 25. septembra. Včeraj dopoldne je deputacija žen z ženskega kongresa posetila predsednika Narodnega predstavništva dr. Pavlovića in ga prosila, da bi Narodno predstavništvo posredovalo, da se naši ujetniki iz okupiranih krajev izpuste na svobodo. Ob enem je deputacija predala sklepe kongresa.

== Za nove tobačne tovarne. LDU. Beograd, 25. septembra. Monopolna uprava je dobila za obnovo svojih naprav in tvornic kredit 30 milijonov dinarjev. Ta denar se bo porabil v prvi vrsti za zgradbo nove tvornice v Skoplju in v Smederevu, kakor tudi za popravilo starih poslopj. Nove tvornice so namenjene predelavi tobaka.

Neodrešena domovina.

== Vojna radi Reke? LDU. Belmar, 25. septembra. (Dun. KU.) Brezlično. Iz Pariza poročajo ameriški listi, da ako velesile v tem kritičnem trenutku ne napravijo trdne fronte v reški stvari, je upravičena bojazen, da bi v bodoče med člani zveze narodov v

enakih okoliščinah, moglo priti do sličnega razkola. V Parizu računajo s tem, da bodo Italijani vzeli Reko v svojo posest, ako bi se Wilson branil sprejeti zadnji italijanski predlog, ki sta ga odobrili Francija in Anglija. Ta italijanski korak pa bi neizogibno privedel do spopada z Jugoslovani in potegnil za seboj države, ki bi morale tvoriti oporo zveze narodov.

== D'Annunzio namerava zasedeti dalmatinsko obalo. LDU. Bern, 25. septembra. (DKU.) Zdi se, da ne odgovarja resnici, da bi bile prostovoljske čete D'Annunzieve zasedle nadaljnja dalmatinska mesta. Šlo je baje samo za poizkus nekatereh čet zasedati Trogir. Da pa namerava D'Annunzio zasedati vso dalmatinsko obalo, izhaja iz oclika, ki ga je izdal dalmatinskimi bratom in v katerem objublja Zadrú, Splitu, Šibeniku in drugim bratskim mestom svojo pomoč.

== Italijanski »junaki«. LDU. Split, 25. septembra. (DDU.) Tukašnji mestni italijanci so se predvčerajšnjem povodom italijanskega izpada v Trogir zatekli na italijansko stacijsko ladjo »Puglia«, kjer so ostali vso noč. Doznavamo, da je že italijanski poveljnik javil v Zadar in Rim, da so bile italijanske čete okupirale Trogir, toda so se na poziv svojih višjih častnikov v imenu discipline in reda popolnoma mirno odstranile brez kake izgube na ljudeh in vojnem gradivu. Med tem dokazujejo zaplenjeni avtomobil, kolesa, strojnice, puške, granate, čelade in drugo vojno orodje ter živež istinitost naših vesti. Častnik Torre in vjeti italijanski vojak so bili poslani v Zader. V Šibeniku in Zadrú so pripravljali Italijani velike manifestacije v proslavo osvobodjenja Trogira, toda vest o prisilnem sramotnem umiku in divjem begu jim je prekinila kratkotrajno veselje. Italijanska okupacijska oblast v Zadrú je izdala strogo naredbo za vse okupirano ozemlje, da vojak italijanske vojske ne smejo občeati s civilnim prebivalstvom, bodisi italijanske ali jugoslovanske narodnosti.

== Komedija na Reki. LDU. Lugano, 25. septembra. (ČTU.) D'Annunzio je izjavil uredniku »Piccola«, da Reke nikdar ne bo zapustil, niti dovolil, da se pristanišče internacionalizira in izroči zvezi narodov, ki je samo grdinoten mitus. Njegov reški prevrat se je izvršil v prav zadnjem momentu. Dve uri pozneje bi se bila izkrcala angleška policija, šest ur pozneje pa bi bili vkorakali Jugoslovani. D'Annunzio izjavlja, da ima za to svoje trditve dokaze. K D'Annunziu prihajajo neprestano nove čete in prostovoljci.

== LDU. Rim, 25. septembra. (ČTU.) Deset italijanskih vojnih ladij križari v Quarneru, da bi popoči udarile na Reko in obkobile vojno ladjo »Dante Alighieri«.

== D'Annunzio v Šibeniku? LDU. Milan, 25. septembra. (Dun. KU.) »Avanti« objavlja različne oclike, ki se ostro obračajo proti morebitni vojni z Jugoslovani, ki bi bila znak za izbruh italijanske revolucije. Glasom »Corriere della Sera« se govori, da je šest oddeikov italijanskih čet pod D'Annunziem poveličstvom polastilo Šibenika in da korakajo proti Splitu. Jugoslovanske čete čakajo nanje ob premirni črti. Ta list trdi, da gre v resnici samo za nepomembno akcijo prostovoljcev.

Slovanski svet.

== Sprejem ministra dr. Beneša. LDU. Budjevice, 25. sept. (ČTU.) Prihod delegata na čehoslovski mirovni delegaciji v Parizu, ministra za zunanje posle dr. Beneša se je spremenil v velikansko slavo. Ob 9. je dospel pariški ekspresni vlak na obmejno postajo Vrchni Dvorište, kjer so ministra Beneša in njegovo soprogo pozdravili v imenu čehoslovške vlade železniški minister dr. Franke in v imenu odseka narodne skupščine za zunanje zadeve predsednik Udržal s člani odseka, nadalje starosta čehoslovške Sokolske zveze dr. Scheiner, legionarski polkovnik Husak, kapetan Pisecký, zastopniki oblasti in vojaštva itd. Minister dr. Franke je izrazil veselje vsega čehoslovškega prebivalstva zaradi prihoda neustrašnega sostvaritelja čehoslovške države in svobode. Predsednik odseka narodne skupščine za zunanje posle Udržal se je zahvalil ministru Benešu za njegovo dosedanje delovanje in ga prosil, da bi še nadalje posvečal svoje plemenite moči republiki.

== Dr. Beneš v parlamentu. LDU. Praga, 25. septembra. (Č. T. U.) Narodna skupščina je bila danes številno obiskana. Galerija je bila polno zasedena. V diplomatski loži so bili člani diplomatskega zbora z g. Hrbarjem na čelu, generalisimus Pelle in zastopniki angleških in ameriških listov. Ob 12:30 je dr. Beneš s predsednikom Tomaškom in drugimi člani stopil v dvorano. Zborovnica jih je viharno pozdravljala. Ravnotako tudi galerija. Ko se je vihar odobravanja polegel in je dr. Beneš zavzel svoje mesto, je otvoril mini-

strski predsednik Tomašek sejo, toplo pozdravil ministre in rekel: »Ko se je predsednik dr. Masaryk vrnil, se je zdelo, da čas osvoboditve še ni končan, katero so naše slavne tajske čete izvršile na bojiščih v Evropi in Aziji s skupnimi voditelji in organizatorji.«

== Ljenu na kolenih? LDU. Ženeva, 25. septembra. (ČTU.) Po različnih vestih francoskih listov se potrjuje vest, da je Ljenuova vlada sklenila, takoj pričeti pogajanja z zavetniki na podlagi zadnjih predlogov, ki so ji bili stavljeni. Strašni položaj, v katerem so zlasti velika mesta, je pripravil Ljenua do tega koraka.

== Djeniknova zmaga. LDU. Kodan, 25. septembra. (ČTU.) Angleško vojno ministertvo poroča, da so Djeniknove čete izvojevale veliko zmago in zavzele Kursk. Zavzete Kurska, ki je zelo važno železniško križišče, pomenja za Djeniknove čete velik napredek, ki so s tem dosegle na mejo med Ukrajino in sovjetsko Rusijo.

== Kolčak in Djenikin. LDU. Glasom angleških listov od 22. t. m. je admiral Kolčak naznanil zastopnikom entente svoj sklep, da se v korist Djenikinove odredke činuvrhovnega poveljnika v Rusiji. Dalje poroča list, da je nekdo poizkusil osebni napad na Kolčaka.

== Združitev Poljakov z Djenikinom. LDU. Versailles, 25. septembra. (DKU.) Glasom sporočila poljskega tiskovnega urada, se je poljska armada združila z Djenikinom pri Marostševu, 100 km od Kijeva.

== Tešinsko vprašanje. LDU. Pariz, 25. septembra. (ČTU.) Vrhovni svet alirancev je poljski in čehoslovski vladi naznanil svojo odločitev glede ljudskega glasovanja na tešinskem ozemlju in je dostavil, da se bo ljudsko glasovanje v dveh okrožjih spornega ozemlja vršilo pod kontrolo mednarodne komisije po odstranitvi poljskih in čehoslovških čet.

== Zapadna Galicija pripade Poljski. LDU. Lyon, 25. septembra. (Dun. kor. ur. — Brezlično.) Vrhovni svet se je včeraj bavil s statutom Galicije in je sklenil, da pripade zapadni del Galicije končnoveljavno k Poljski. Dalje je vrhovni svet sklenil, da se bo ozemlje Lvova stavilo le začasno pod varstvo Poljske.

Mirovna konferenca.

Konferenca zaveznih in nevtralnih držav. LDU Amsterdam, 25. septembra. (DKU.) »Telegraaf« javlja iz Bruslja: Na konferenci aliranih in nevtralnih držav, ki bo prihodnji mesec v Bruslju, se bosta udeležili od nevtralnih držav Holandska in Švica. Vsaka država odpošlje deset poslancev. Cilji te konference je, spojit vse organizacije zveze narodov v posameznih deželah v veliko mednarodno organizacijo, čije sedež bo začasno Bruselj. Ta načrt je sestavil Leon Bourgeois. Namestniki, posvetovati se o tem, kako bi se postavilo zvezo narodov na demokratsko podlago. Predvsem se bo razvila propaganda, da ne bodo delegati voljeni po vladah, temveč po parlamentih. Konferenca v Bruslju najbrže ne bo pred koncem oktobra, ker želijo prisotnost nekaterih znamenitih Amerikancev pri konferenci.

== LDU. Pariz, 25. septembra. (Dun. KU.) »Echo de Paris« poroča iz Washingtona: Republikanci izjavljajo: Vse kaže, da bo v senatu sprejet predlog, ki zahteva za Ameriko v zvezi narodov enako število glasov, kakor za Angleško. Republikanci trdijo celo, da je 40 senatorjev pripravljenih odkloniti predlog, ako se ne sprejme bistvene izpremembe. Zadostovalo bi pa 33 glasov, da ga vržejo.

== LDU. Pariz, 25. septembra. (Dun. KU.) »Chicago Tribune« poroča, da se je Wilson, akoravno ne uradno, izjavil v neki brzojavki na ameriško delegacijo o italijanskem reškem predlogu.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Avstrija pred bankrotom. LDU Berlin, 24. septembra. (ČTU.) Nemška Avstrija je ustavila plačevanje. Sprčo tega dejstva ne pomagajo nobene besede nič. Oktoberski rok je pred vrati, dotekle obresti avstrijskega državnega dolga se ne bodo izplačale in treba je počakati, na kakšen način se bo stvar pozneje uredila.

Vprašanje, kdo je zakrivil vojno. LDU Pariz, 25. septembra. (ČTU.) V »Journal des Debats« piše Robert De Cays o avstrijski rdeči knjigi: Ne gre, da bi se samo na podlagi take objave prevrglo vse, kar je dosedaj veljalo kot ugotovljeno glede začetka vojne. Odgovornost Avstro-Ogrske ne spravljaja s sveta odgovornosti Nemčije. Nasprotno, po »Arbeiter Zeitung« objavljeni protokol dokazuje še enkrat direktno skrivno Berlinu. Za časa kratke diplomatske krize, ki je bila pred katastrofo, ni delala Nemčija druge politike, kakor da odvrne vsakega od tega, da bi posegel v spor med monarhijo in Srbijo. Ako je Nemčija kriva neposrednega povoda vojne, ni manj od-

govorna za konflikt med Avstrijo in Srbijo. Berlin je smatral Avstro-Ogrsko za orodje nemstva na potu proti vzhodu.

Italija.

— Kronski svet. LDU. Rim, 25. septembra. (DKU.) Danes se je pod kraljevim predsedstvom sestel kronski svet. Sonnino ni navzoč, ker je bolan. Tudi Turati, zastopnik oficijelnih socialistov, ni prišel.

LDU. Lugano, 25. septembra. (ČTU.) Kakor piše »Messaggero«, se trdi v Rimu v političnih krogih, da je nenadni sklep, sklicati izredni kronski svet, pripisati Wilsonovemu odgovoru glede reškega vprašanja. Kakor pravi »Secolo«, sta se Orlando in Sonnino izjavila proti Nittijevemu odstopu. Orlando se je snoči dalje časa razgovarjal z Nittijem.

— Italijanska vlada prosi zaveznika za pomoč? LDU. Haag, 25. septembra. (DKU.) Po »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča »Associated Press« iz Londona, da je italijanska vlada prosila alirance, da pošljejo na Reko čete, ki naj prepodijo D'Annunzia.

Sokolstvo.

— Ljudski tabor v Ločah na Koroškem. Pozivljamo vse brate in sestre, da se udeležijo v kar največjem številu tabora v Ločah v nedeljo 28. t. m. Iz Ljubljane vozi poseben vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 4. uri 55 minut jutraj. V Ločah nastopimo z javno telovadbo, in sicer popoldne ob 4. uri: 1. Članstvo — Ljubljanske proste vaje. 2. Orodna telovadba: 3. Članice — Ljubljanske proste vaje; 4. Člani — češke proste vaje 1920. Takoj po prihodu vlaka se vrše izkušnje za javni nastop. Bratje in sestre, ki se udeležijo zleta, se morajo javiti danes in jutri v prostorih svojih društev zaradi znižane vožnje, kjer dobe tudi vsa potrebna navodila. Bratje in sestre! Dolžnost nas veže, da se udeležimo zleta v kar največjem številu. Pohitimo vsi na najboljši severne točke naše države!

Predsedstvo Slov. Sok. Zveze.

Telovadno društvo Sokol II. priredi v nedeljo, dne 28. septembra javni nastop v Škofelci, o priliki ustanovitve telovadnega odseka našega društva. Že leta 1914 se je nameravalo ustanoviti v tem okraju Sokola, svetovna vojna je prekinjala vse račune tamojšnjim bratom. Zanimanje za ta nastop je po celi Dolenski velikansko. Vse se pripravlja, da nas dostojno sprejmejo. Bratje, naša dolžnost je, da se v največjem številu udeležimo tega nastopa, da podkrepimo tamojšnje sokolske delavce za nadaljnje delo in da damo poguma omahljivcem. Upam, da boste, bratje našega društva, kakor vedno, tudi tu storili svojo dolžnost in pohiteli v nedeljo na Škofeljo v pomoč mlademu Sokolu! Člani bratskih društev dobrodošli! Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vlijudno vabi, da se nam pridruži, da skupno gnetno in moralno pomoremo mlademu društvu. Zbiramo se točno ob 4.1. popoldne na Colzovem grabnu, odhod točno ob 1. popoldne. Bratje, na dan s krojli! Naše geslo bodi: v nedeljo vse na Škofeljo, da praznujemo z brati na Škofelci praznik vstajenja mladega sokolskega društva. Za jed in pijačo je preskrbljeno. Čisti dohodek je namenjen za nabavo telovadnega orodja. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Zdravo!

»Sokol I.« se korporativno udeležil ljudskega tabora v Ločah ob Baškem jezeru. Bo to naš drugi letošnji polet v divni Korotan. Bratje — sestre! Narodna dolžnost nas kliče, da ob tel uri hitimo med zveste koroške brate in jih bodrimo in pospiramo v njihovem pravičnem boju za obstoj naše svete koroške zemlje. Pričakujemo, da se nas odzove lepo število. Posebni vlak odhaja iz glavnega kolodvora v nedeljo ob 4. uri 55 minut jutraj. Povratek ob 4.1. ponoči. Vožnja tja in nazaj stane 19 kron. Podrobnosti izveš pri bratski »Zvezi« v Narodnem domu, odnosno razvidiš iz njenih poročil. Zdravo! — Ordobr.

Sokolska prireditel v Hrašniku. Zanimanje za zlet naraščajev iz Zagorja. Trbovelj in Hrašnika je veliko. Nastopi v kroju okoli 100 Sokolčev, bo se tudi poto, ob približno 1/6. uri bo pa vozil domov iz letniške poseben vlak do Zagorja, tako da se bo mogla mladina pravočasno povrniti. Iz Ljubljane pride gosp. E. Gangl, ki bo govoril na zbrane. Učiteljstvo iz bližnjih šol se vabi na prireditev, vabilo se pa tudi starši in sploh vsi prijatelji mladine. Začetek je ob 2. popoldne na telovadišču pri šoli. Vstopnina: Sedeži po 5 in 2 kroni, stolišča prosta. Posebni vabil se ne razpošilja. Komur dopušča čas, v nedeljo v Hrašnik! — Sokol.

Ob priliki regentovega prihoda v Ljubljano priredi Sokolski Savez SHS javen nastop, kakor je bil določen za 21. t. m.

Sokolski Savez SHS potrebuje izvežano pisarniško moč. Bratje in sestre, ki reflektirajo na to mesto in so zmogni korespondence in strojeopisja, naj vložijo prošnjo na Sokolski Savez SHS. Ljubljana, do 1. oktobra 1919.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

Dnevne vesti.

— **Priloge za sprejem Njeg. kralja.** Visočanstva prestolonaslednika regenta Aleksandra so v polnem teku. Vse posle vodi izvrševalni odbor v okviru predsedstva deželne vlade. Temu odboru so podrejeni različni pododseki: 1. dekoracijski odsek, načelnik gosp. magistratni ravnatelj dr. Zarnik; 2. odsek za narodne noše: gg. dr. Krišper, prof. Sič, arhitekt inž. Vurnik; 3. šolski odsek: gg. vladni svetnik Šubic, ravnatelj Novak, šolski nadzornik Gangl; 4. ženski odsek: gospe dr. Brejčeva, dr. Tavčarjeva in dr. Žerjavova; 5. rediteljski odsek, načelnik dr. Zupan; 6. avtomobilni odsek, načelnik ministerjalni tajnik dr. Druškovič; 7. muzikalni odsek, načelnik ravnatelj konservatorija »Glasbene Matice« gosp. Matěj Hubad; 8. pododsek za vabila: načelnik vladni tajnik dr. Miroslav Senekovič; 9. odsek za javne prireditve, načelnik sekcijski svetnik dr. Leo Stare.

— **Nečuvno postopanje.** Od predsedništva deželne vlade za Slovenijo smo dobili pod št. 11.215 popravek, ki naj bi opral postopanje ob prijli razgovorov za organizacijo regentovega sprejema. Mi smo to postopanje krstili za nečuvno in takšno tudi je. Popravek, ki zelo spominja na popravek prakso Lampetovo, slove: »Ni res, da se je Sokolstvo na seji za slovenski sprejem Njegove kraljeve Visokosti prestolonaslednika namenoma ali pomotoma prezrlo. Ni res, da je bil na sestanku vabilen zastopnik katerega drugega društva ali organizacije. Res pa je, da se na ta sestanek, na katerem so se določile še le splošne smernice sprejema društvenih organizacij, še sploh ni vabilo, ker je to naloga za to ustanovljene pododseka. Res je nadalje, da je v seji prišel dr. Orožen kot zastopnik Sokolskega Zaveza in ondi ostal, res je končno, da je zastopnik orlovske Zveze, ki ni bil vabilen in se zaradi tega tudi ni udeležil se, protestiral pri deželni vladi zoper navzočnost dr. Orožna pri imenovanju seji, ko je za to izvedel. — Predsednik deželne vlade dr. Brejč.«

— **Deželni predsednik je s tem popravkom to mučno afero zanesel v drugo smer.** Mesto da bi jo z jasnim opravičilom odpravil iz sveta. Izjava je dokaz najbolj zakrknjenega farizejstva, kar smo ga zadnji čas doživeli. Ko so se izdajala vabila k prvi seji za sprejem regenta Aleksandra, so se povabila deloma društva, deloma pa takšne osebe, ki jih reprezentirajo. Ni res, kar trdi deželni predsednik v popravku, da ni bilo nobeno društvo vabiljeno kot tako. »Glasbena Matica« je dobila vabilo kot društvo! Res je, da orlovska Zveza ni dobila vabila na ime organizacije, pač pa je bil vabilen gospod, ki jo vodi in ki ga sicer ne pozna noben človek, tako da je jasno, da je bil vabilen, da zastopnik pri tem sestanku ali seji Orle. Bilo bi čisto naravno, da se povabi tudi kdo, ki je odločen pri Sokolskem Savezu. To se pa ni zgodilo. Včeraj nismo hoteli reči, da se je opustilo to namenoma, ker smo hoteli dati vladi, odnosno nekaterim osebam možnost, da se izvečejo z opravičilom, izzvanji moramo danes jasno povedati, da vemo, da se je to zgodilo zares vede in namenoma. Ako gosp. predsednik dr. Brejč želi, da se stvar spravi s sveta, naj se izvrši preiskava ob objektivne strani in kmalu bo prišlo na dan, kdo je kriv, da je bil prvi korak o pripravi sprejema tako ponesrečen. Seveda mora potem krivce izvajati konsekvence. — Popravek g. dra. Brejca je stiliziran z uprav srednjeveškim sofizmom. Govori, kakor da je bilo Sokolstvo prezrto, nepravilno. Ne pove, da je bil dr. Orožen poklican še le na protest in med sejo, v sled česar je tja prišel še le proti koncu. Protest Orlov, ki se je še le sedaj aranjiral, da se krije umik, je smešna komedija, ker je bil vodja Orlov vabilen k tej in je čisto vseeno za stvar, ali je na kuverti bilo zapisano samo njegovo ime ali pa poleg tega še, da je vabilen »kot zastopnik Orlov«, ali če je to bilo izpuščeno. Ne igrate se z besedami! Stvarno je istina edino le to, da se je vedoma in namenoma izpuščilo vabilo zastopnika Sokola. To smo pripravili dokazati g. dr. Brejcu ali komur koli in sicer če želi, pred sodiščem ali razsodiščem ali nepristranskim preiskovalcem. Naravno je, da zahtevamo odstranitev krivca iz deželne vlade!

— **Konsumentje v Ljubljani smo tudi še tu! Pišejo nam:** Razumemo, da mora naša država izvažati odvisno blago, da pomaga naši valuti in da dobimo k nam potrebščine, katerih doma ne proizvajamo. Mislimo pa, da je pravično, če zahtevamo, da se na nas konsumentje v glav. mestu Slovenije tudi jemlje dolžni ozir. Iz države sme pač le tisto blago, za katero je doma preskrbljeno v zadostni meri. Dokler ni pokrita domača potreba in sicer po pametnih in zmirljivih cenah, nas nikdo ne bo lačnih prepričal o potrebi izvažanja. Dan na dan sedaj čitamo o izvozu

jaja na vse strani sveta in o izvoznikah, ki se izdajajo za jaja. Tako bi pač vsakdo mislil, da je jaje za naše potrebe dovolj in za krščanske cene! Ali temu ni tako. Že dalj časa trpi, da se naše gospodinjice pehaajo za vsako jajce. Na ljubljanskem trgu vlada zelo občutno pomanjkanje jajc že dva tedna. Danes v jutro jih je bilo zopet neznatno malo naprodaj. In cene, Bog se nas usmili! Od julija meseca, ko so bila jajca po 60 in 70 vin., so šle silno navzgor. Danes jih je bilo sramotno malo, in se je zahtevalo po 1 K 50 v. najdržnejša branjevalka celo 1 K 60 v. To se godi sedaj septembra že! Kakor Izraelci mesa v vročem pesku tako se mi spominjamo časov, ko smo dobivali jajca od mestne aprovizacije. Zalažanje mesta od strani mestne aprovizacije je in bo vedno dobro vplivalo proti odiranju prebivalstva. Gospod župan ljubljanski nam je nedavno lepo pisal o živilih razmerah v mestu in smo videli, da ima srce za prebivalstvo. Do njega se obračamo ter ga prosimo, da bi po mestni aprovizaciji ali kakorkoli drugače poskrbel ljubljanskemu prebivalstvu za dobivanje jajc. Težko je v pomanjkanju gledati, kako gredo jajca na tuje, mi jih pa še za bolnike komaj dobimo. Ali naj se izvoz jajc ustavi ali omeji, dokler doma ne bo blaga dovolj, ali pa naj se izvoznikom dovoli izvoz le pod pogojem, da pred izvozom dobavijo mestni občini gotovo množino jajc. To bo zaleglo! Tudi pristo nakupovanje po mestni občini in lastna prodaja v mestu bi dobro učinkovala. Kakor je župan ljubljanski že ponovno dejal, se sedaj jasno kaže: tisti dobri časi, da bi se mestno prebivalstvo moglo preživljati brez tehtovitega posredovanja mestne občine, še niso prišli v deželo! Mi konsumentje to čutimo bitko in se z zaupanjem obračamo do svojega župana, ki nas je modro vodil med celo vojsko.

— **Kdo je kriv?** S Štajerskega nam pišejo: »Slovenec« nam očita, da smo mi krivi, če je še kje kak nemški nadočitelj ali učitelj na slovenskem Štajerskem. Pravico ljubna gospoda le bolj počasi, našteje nam slovenske šole, na kojih so nemški učitelji, koje je nastavila JDS, vprašajte pa vsakega šolskega poverjenika, kako težko je bilo dvigniti iz važnega voditeljskega mesta v celjskem okraju izrazitega nemškutarja, ker so se potegovali zanj nekateri duhovniki. O narodni vzgoji v školskem učiteljsku v Mariboru pa gospoda raje molčite in nas ne izzivajte z lažmi.

— **O poštnih nadzornikih.** Iz poštarskih krogov nam pišejo: V »Slovenec« je svoječasno neki »nadpoštar« hvalil namen ministrstva, da se nastavijo za nadzornike in kotrolorje namesto komisarijev prometni uradniki. Dvomimo, da bi bil kaj takšnega napisal kak nadpoštar, saj ni nobenega, vsaj organiziranega poštarja, ki bi si to želel, zakaj kakor preje v stari Avstriji, tako je tudi takoj po preobratu društvo poštarijev in poštinski odpravnikov za Slovenijo potom resolucij predlagalo, da se za revizijsko službo pri razrednih poštinskih uradih imenujejo poštariji ozir. višji poštariji, ki imajo za ta posel več prakse, kakor prometni uradniki. Prometni uradniki so večinoma specialisti. Eden je postal siv pri brzjavu, drugi v specijaciji, tretji ima posebne zasluge v predpisih za personalije itd., dočim mora poštar poznati kratkomaletno celokupni poštini, brzjavni in telefonični aparat. Nikakor pa nečemo trditi, da bi ne imeli prometni uradniki takih zmožnosti, kakor poštariji, ne vsa čast jim, le, kakor rečeno pregleda in prakse nimajo v vseh raznih delih poštne službe. Če je pa omenjeni članek spisal le kak nadpoštar in ne »oče želje« ga prosimo, da pošlje svoj naslov društvenemu predsedniku v Kranj.

— **Delegatninje s kongresa jugoslov. žen v Beogradu** so se snoči vrnile. Gospo. dr. Tavčarjevo je zastopala ga. dr. Debelakova, soproga višjega poštnega ravnatelja; druga zastopnica »Splošnega slov. ženskega društva« je bila ga. Marija Bajtova. Zastopnica slov. učiteljice je bila gdč. Vita Zupančičeva in zastopnica žen drž. uradnikov ga. Magda Strletova. Gospa Pavlina Krapeževa se je udeležila kot gost. Z njimi so prispale tudi 4 učiteljice Slovenke iz Trsta, katere so pod jako težavnimi razmerami odpotovala, da so se lahko udeležile kongresa. Iz Celja se je udeležila kongresa ga. dr. Kalanova, a gospo generala Majstra je zastopala ga. Ivanka dr. Lipoldova. Od strani »Slov. ženske zveze« ni bilo nobene zastopnice, dasi je bila zveza tudi povabljena.

— **† Hilarij Benišek.** Iz Beograda je došla vest, da je tamkaj dne 17. t. m. umrl na srčni kapi g. Hilarij Benišek, bivši kapelnik slovenske opere. O možu, ki si je pridobil neverjetnih zaslug za našo opero, še

spregovorimo. Bodi mu ohranjen trajen spomin!

— **Brzina naše pošte.** Včeraj popoldne smo dobili po pošti dopisnico, ki je bila datirana z dne 20. februarja 1919. in dana na pošto dne 21. februarja. Dopisnica je torej rabila z glavne pošte v Knafljevo ulico, kamor ni niti 100 korakov, polnih 7 mesecev. To je pač bajeslovna brzina naše pošte!

— **Kronskih bankovcev** ne bodo žigosali, marveč jih bodo opremili s posebnimi kolki, predno jih bodo zamenjali za nove bankovce. Kolke je vlada naročila na Dunaju.

— **Dijaški transport Dunaj-Praga** se bo delil. Za dijake, ki so se javili za Gradec in Dunaj gđ. Pirčević ali pa gđ. Schiffrerjevi, bodo vozovi priključeni osebnemu vlaku, ki bo odšel iz Ljubljane (kakor vsak dan) v ponedeljek, dne 29. t. m. ob 10. uri 41 minut popoldne. V Celje in Maribor se pripelje vlak v normalnem času. Večji komadi prtljage se bodo oddajali skupno v en za to določen voz, in sicer dne 29. septembra od 8. popoldne dalje na glavnem kolodvoru. Preskrbljena naj bo ta prtljaga z natančnim naslovom. Transport v Prago odide, kakor že javljeno, isti dan ob 15. uri.

— **Tečaja za učitelje meščanskih šol v Ljubljani in v Mariboru.** Ta tečaja so otvorila s 1. oktobrom 1919 in sicer v Mariboru za vse tri strokovne skupine, v Ljubljani za 2. in 3. skupino. Za vsako skupino se dovoli po 10 učiteljem (icam) dopust. Učitelji (ice), ki so prosili, da se prideli v službovanje kakim meščanski šoli, a se niso sprejeli, naj javijo kratkim potem nadzorniku L. Poljancu, če se potegujejo tudi za dopust, da bi posejali tečaj, drugi pa naj pošljejo po službeni poti do 5. oktobra 1919 prošnje višjemu šolskemu svetu ter prilože zrelostno in usposobljenostno izpričevalo.

— **Nova kompenzacijska pogodba v Avstriji** se dobi v Narodni knjigarni za ceno 50 v. s pošto 70 v.

— **Vsa vodstva trgovskih nadležalnih šol v Sloveniji** se opozarja na uradni poziv v »Uradnem listu« z dne 24. septembra t. l. št. 151.

— **Zbirališče vojnih vjetnikov na Gradu** je z današnjim dnem opuščeno. Prostor očistijo in pripravijo za stanovanje.

— **Iz Trave je premeščen nemški nadočitelj Lackner** v Kočevje, na njegovo mesto pa je imenovan učiteljski kandidat Ferdo Wigele iz Loškega potoka.

— **Ulom.** Včeraj ponoči so neznan tatovi ulomili v podstrešne prostore v Beethovnovi ulici št. 6. Odprli so trem strankam omare, zaboj in kovčke in odnesli obleko, bele hlače iz surove svile, ovratniki iz kožuškovine, 2 novih telovadnih hlač, damska zimska obleka in površnik s kožuškovino, spodnja krila, obušala za gledališke nastope itd.) Samo pri eni stranki znaša škoda nad 10.000 K.

— **Poročil se je v Mariboru,** dne 15. septembra t. l. g. profesor dr. Maks Kovačič, z gđ. Ivanka Kocmutovo, učiteljico pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Na mnogo srečnih let!

— **Umrl je v Dravljah pri Ljubljani** g. dr. Peter Jarnik, tajnik centralnega urada montanističnih obratov za Slovenijo in poročnik v rezervi. Bodi mu ohranjen blag spomin!

— **Kino Ideal.** Danes prvo predvajanje krasne rodinske drame »Rottenburžani«, posneto po motivih istoimenskega romana Adolfa Wilbrandta in Hansa Bremiera. V glavnih vlogah Lija Mara, Friderik Zelink in Hugon Flink. Poleg tega lep naravni posnetek. Predstave kot po navadi, pri zadnjih dveh, ob 7. in 9. uri svira izvrsten orkester na lok.

Kultura.

— **Iz pisarne dramskega gledališča.** V soboto dne 27. t. m. premiera Čehove drame »Striček Vanja« za abonement B. Prva repriza tega znamenitega ruskega dela bo v nedeljo zvečer izven abonementa. Ker bo igral naslovno vlogo gospod Osipovič-Suvalov po rusko, navajamo kratko vsebino drame. Gospod Osipovič-Suvalov vodi tudi režijo. Drama »Striček Vanja« (Djadja Vanja), — to so scene iz življenja na kmetih. Vpokojeni prof. Serebriakov dopuše s svojo mlado ženo na posestvo svoje pokojne prve žene. Posestvo upravlja striček Vanja, brat pokojnice, kľaj njega živi mati Marija Vasiljevna, vdova tajnega svetnika in Sonja, Serebriakova hči iz prvega zakona. Dokler je bil profesor še aktiven v Petrogradu, so vsi videli v njem nek višji tip človeka, nekaj ne navadnega, toda sedaj, ko je vpokojen in vedno na očeh, poraža vse njegova plitvost in neznatnost. Zlasti stric Vanja ga prezira, tembolj, ker

se zaljubljuje v njegovo ženo, prelepo in pametno Jeleno Andrejevno. — Profesor je bolan. Ves dom je v neredu, že tretjo noč nihče ne spi. Stric Vanja se brez vspeha trudi okoli Jelene Andrejevne, katera se instinktivno zaljubljuje v doktorja Astorova. — Doktor Astorov, povabljen k Sonji, začne slutiti, da mu je prelestna Jelena Andrejevna naklonjena. V njenem objemu ga zasači stric Vanja. Profesorju postaja na deželivse bolj in bolj dolgčas. On izpove, da tu dalje ne more živeti in predlaga, naj se posestvo proda. V pogovoru s profesorjem se Vanja silno razburi in strelja nani. — Profesor in njegova žena zapuščata posestvo; staro življenje se naseli zopet v samoto, življenje dela in trpljenje strička Vanja. Čehov-pisatelj je pri nas vsaj nekoliko poznan, o Čehovu-dramatiku vemo prav malo, edino njegova enodejanka »Medved« se je menda z uspehom igrala. Tudi v Rusiji ga kot dramatika spočeta niso cenili. »Utva« (Čajka) je v Petrogradu popolnoma propadla in Čehov je prisegel, da ne bo pisal več dram. Šele par let pred njegovo smrtjo, je »Moskovsko umetniško gledališče« pod režijo Stanislavskega »Utvo« na novo vprizorilo, sedaj z ogromnim uspehom. Stanislavskij je zaslavl kot režiser-psiholog, njegovo gledališče kot edino, ki zna predajati občinstvu notranje nastojenje dramatičnih del. Za »Utvo« je vprizorilo »Umetniško gledališče« vsa ostala dela Čehova. Gledališče je postalo nekako »Čehovo gledališče«, med njim in pisateljem so se zvezale tesne prijateljske vezi. — S »Stričkom Vanjo« je Stanislavskij 1905 leta gostoval po zapadni Evropi in zbujal vsepovsod zanimanje in občudovanje.

— **Gojenci solopetja g. ravnatelja Hubada** naj pridejo v torek in soboto od 4.—6. ure v učno sobo k razdelitvi ur in določitvi obilgatnih pomožnih predmetov. Vsi dosedaj sprejeti gojenci konservatorija pa v nedeljo ob 10. uri k razdelitvi obilgatnih pomožnih predmetov v pisarni »Glasbene Matice«.

Sport.

— **Lahka atletika.** Hrvatski Športski Savez priredi dne 26. oktobra lahkoatletski meeting za savesno prvenstvo. Prijave se sprejemajo do 1. oktobra. Program meetiniga je sledeči: tek 100, 200, 400, 800, 1500, 3000, 10.000 metrov; tek z zaprekami 110, 200, 400 metrov; skok v višino z in brez zaleta, troskok, skok v višino s palico, skok v daljino z in brez zaleta; metanje kroglice, diska, kopja z obema rokama in s poljubno roko; tekmovalna hoja na 3000 in 10.000 m; stafeta 4 krat 100, 4 krat 200, 4 krat 400 m. — Slovenski interesi naj se glede treninga itd. obrnejo na Športni klub »Ilirija« v Ljubljani.

Izpred porotnega sodišča.

— **Iz nižav elegantnega življenja.** Četrtek. Pred poroto na zatožni klopi dva elegantna, modnookusno obležena, skrbno počesana mladeniča, vzrasla v sedanjem vojnem, lahkoživem milieju. Prvi, Alojzij S., visok, slok, simpatičnega obraza, obrit, doslej nezakovan, leta 1896. v Notranji gorici pri Brezovici rojen, sedaj v Ljubljani, po poklicu strojni ključavničar, demobiliziran vojak. Drugi, Alfonz K., nesrečnik bledega obraza, drznega glumaškega nastopa, burne preteklosti, rojen l. 1898. v Gor. Logatcu iz dobre rodbine, trgovski pomočnik, brezposlen, za vojne »mladostrelec«. Bavila sta se z lahkim posli. Obtožena sta hudodelstva tatvine, ker sta dne 20. aprila t. l. s pomočjo poročnika A. odnesla iz pisarne vojaško - železniškega skladišča nasproti pivovarne »Union« vojaško blagajno z vsebino 16.850 kron.

Obtožena priznava dejanje, zagovarjata pa se na totalno pijanost.

Komandi vojaško - železniškega skladišča dodeljeni poročnik Accetto je napeljal omenjena, da ob ugodni priliki izmaknejo iz pisarne blagajno. Pri »Slonu« so snovali načrt. Že dne 19. aprila, na Veliko soboto ponoči so skušali izpeljati ta načrt, a ni bil dan pravi trenutek... Velika noč!... S. in K. sta ves dan popivala. Napajal ju je pa tudi A. Pričeli so pri »Slonu«. Od tu z izvoščekom v družbi svojih veselih znanec in tovarišev v Šiško. Tu se je popivanje nadaljevalo. Iz Šiške so se vrnili zopet nazaj k »Slonu«. Tu sta že bila popolnoma pijana in sta razgrajala. Po zatvoritvi restavracije sta se pevačjo zibala po Lattermannovem drevoredu proti skladišču. Okno v pisarno je bilo odprto. A. je med tem časom napajal pri skladišču dodeljene vojaše in ob ugodni priliki so nato izmaknili blagajno, jo odnesli proti gozdu in potem prazno vrh pred delavnico mehanika Suštaršiča. Denar si je trojica solidarno razdelila. S. je dobil 5000 kron. Umevno, da je bila drugi dan v skladišču velika senzacija in takoj je sum letel na A. S. se je potem odnehal v Zire k svoji ljubici z znanec J. Lombardem, kateremu je notoma razodel tatvino. Vojaška policija je pozneje trojico aretirala. A. je vojaško sodišče v Ljubljani obsodilo na eno leto ječe. Obtožena obsodilo slika do goddek.

Obtoženec S. pristavlja, da je vrnil znesek 4000 kron, ostanek 1000 K pa si je pridržal, v veri, da ima pravi-

co, si iz tega denarja poravnati znesek, katerega mu je bil dolžan A. Ker ni mogel pred porotniki te teorije spraviti v sklad s svojo vestjo, mu je predsednik porote sod. svet. Vedernjak svedeno zaklical: »Vest vam je sama pravila, da ni prav in vest je najboljši sodnik.«

Teatraličen je bil nastop drugoobtoženca K. Skoda, da se ni posvetil gledališki karijeri. K. pravi, da je živel v slabih razmerah in A. mu je pravil, naj odnese blagajno, češ: »Dajte si s tem pomagati.« Kako sta nosila blagajno, opisuje drastično: »Vsak čas sva padla... Na poti sem dejal nekemu človeku: Ni fajn! Kaso neseva!« O sebi pravi: »Jaz sem stradal. Če sem pa na denar dobil, sem ga pa pognal.« Pri tem je napravil vrlo značilen zamah z rokama.

Dejanje sta dolgo tajila. Enkrat sta si v preiskovalnem zaporu pisala. K. je S. odgovoril pismeno: »Ti si nedolžen, prav imaš! Jaz sem tudi!« — K. obtežuje, ker je bil udeležen pri znani tatvini Oblakove blagajne na Vrhniki in je dobil osem mesecev ječe. Priče so potrdile njuno popolno pijanost.

Po govoru drž. pravdnika in temperamentnih zagovornikov zagovornikov, po stvarnem, izbornem reasumeju predsednika in ker s porotniki soglasno potrdili tri stavljena vprašanja, je sodišče oba obtoženca obsodilo zaradi prestopka pijanosti (§ 523 kaz. zak.) na tri mesece zapore.

Predsednik porote: višji dež. sod. svet. Vedernjak; drž. pravdnik dr. I. Modic; zagovornika: dr. Frlan in dr. V. Pegan.

— **Manipulacija z ovsom.** Večerna porotna razprava je nudila sliko, da je v jugoslovanski armadi še precej razvit. Na inicijativu »vahnajstara« Vozla iz Černovic sta Fran Schilling, bivši skladiščnik pri vojaškem oddajališču živil v »Balkanu« in pekovski mojster F. M. prodala 9050 kg ovsu, za kar trpi vojaški erar škodo 9050 K. Vogel sedi v garnizijskem zaporu. Sedaj kot priča zaslišan izpoveduje »nemško«. Na pritisk državnega pravdnika in zagovornika dr. A. Švigla pa začne moč tudi slovensko govoriti. Porotno sodišče je obsodilo Franca Schillinga na štiri mesece in F. M. na pet mesecev ječe.

Najnovejša poročila.

POTOVANJE REGENTA ODGOĐENO.

(Naše poročilo.)

Beograd, 26. septembra. Potovanje Njegovega Visočanstva prestolonaslednika regenta Aleksandra v Zagreb in Ljubljano je za nekaj časa odloženo zaradi nejasnega znanja, in notranjopolitičnega položaja, ki zahteva prisotnost vladarja v Beogradu. Gre za kratko odgoditev. Novi termin bo mogoče določiti takoj, ko se stvori nova vlada. Priprave v vseh prizadejih mestih se bodo nadaljevale v polnem tiru. V političnih krogih se smatra, da bo mogoča izvršiti potovanje še tekom meseca oktobra.

VOLITVE V KONSTITUANTO.

LDU, Beograd, 26. septembra. Nova vlada se bo lotila najprvo nastopnega dela: dvanajst dni konca tega leta in volilnega zakona. Potem se bo Narodno predstavništvo razpustilo in odredile se bodo nove volitve za konstituantno. Pričakuje se z gotovostjo, da se bodo volitve vršile začetkom leta 1920. Zanje se delajo velike priprave.

ZAPLENJENI BANKOVCI V ŠPILJU.

LDU, Maribor, 25. septembra. Danes so v Špilju petim strankam, došlim iz Nemške Avstrije, zaplenili za dva milijona novo tiskanih bankovcev po 1000 kron poleg nove štamplije, s katero so žigosali ta denar.

DIKTATOR KOLČAK.

LDU, Kamieniec Podolski, 25. septembra. (Dun. kor. ur.) Ukrajinski dopisni urad poroča: Kakor se javlja, je Djenikin uvedel diktaturo na ozemlju, s katerega so se umaknili boljševiki. Diktator je admiral Kolčak, njegov zastopnik za južno Rusijo general Djenikin. V Odesi, Kijevu in drugih mestih sestavljajo iz velikoruskih politikov vladne oblasti, ki pa so podrejene diktaturi in ki imajo samo posvetovalen glas.

Društvene vesti in prireditve.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metod v Velenju slavi 25letnico svojega obstoja. Povodom te proslave priredi Sokol v Šoštanju in pevec šaleške čitalnice v Šoštanju v nedeljo, dne 28. septembra izlet v Velenje, kjer se vrši po prihodu popoldanskega vlaka na vrsti restavracije g. Raka javni nastop deškega, ženskega in obrtnega naraščaja, članic in članov šoštanskega Sokola ter ljudska veselica s pevskimi tčkami, zbora šaleške čitalnice. — Okoličane prosimo, da s svojo udeležbo pokažejo, da razumevajo redko slavo podružnice, ki je tiho in marljivo delovala četrto stoletja za dobrobit naše mladine. Čisti dobček je namenjen za nameravano božičnico, pa tudi sicer hoče podružnica v vsakem oziru zadostiti nalogam, katere terjajo od nje ljuba domovina!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodno delo«.

Kontoristinja se sprejme takoj. Naslov pove upr. Sl. Nar. 9536

Dva krojaška pomočnika za boljše delo sprejme takoj Ciri Igič, Vrhnika 38. 9446

Proda se otroški voziček. Martinova cesta št. 8. M. Brence. 9461

Proda se dober velik šivalni stroj. Naslov pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 9554

Staro železo lito in kovano kupuje Fr. Stupica, v Ljubljani, Marje Terezi, cesta št. 1. 9388

Knjigovodkinjo, večjo ameriškega knjigovodstva, sprejme takoj trdnja J. Bonac sin v Ljubljani. 9369

Proda se večje število založnih kar- tonov za čevlje in drobna-rije. Naslov v upravnistvo „Sloven- skega Naroda“. 9518

Išče se 16letna pridna in poštena de- klina k otrokom. F. K. Kaiser, puškar, Selenburgova ulica 6, Ljubljana. 9555

Sprejme se takoj izurjen zobotehnik Dr. Schwab, zobozdravnik na Je- senicah, Goronjske. 9564

3000 K nagrade dobi, kdor mi pre- skribi primeren prostor, kjer bi izvrševal sedlarsko obrt za vozove in avtomobile. Polzve se v upr. Slov. Naroda. 9432

Resna gospodična, želi priti v trgovino- traško ali za blaginčarko. Veselje ima tudi do otrok. Ponudbe s pogoji na upr. Slov. Naroda pod „Resna 9470“. 9470

Kleparstva pomočnika, samostojnega sprejme proti dobri plači Justin, kle- par, Glince št. 74 pri Ljubljani. 9553

Rupi se en električni motor, z najmanj 30 konjskih sil in en polni jarek (Vollgatter) od 50 — 55 cen. pre- mera pač mora biti vse v dobrem stanju. Ponudbe: Vito Ana Bled II. 9457

Razpisalica oz. razpisalec za Uradni list deželne vlade se sprejme takoj. Ponudbe na trdnjo Ig. Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15. 9498

Iščem stanovanje in hrano deklica 1. in 2. realke, najraje pri kakšni učiteljski obojtelji. Cenjene ponudbe na sledeči naslov: Marija Kovač, trgovina, Loke pri Zagorju ob Savi, Kranjsko. 9559

Proda se Toussaint - Langenscheidtova slovnica za italijansko, popolnoma nova, oba dela, ter album z znamkami. Ogleda se v anononem zvezdu Drago Beseljak, Ljubljana Cankarjevo nabrežje 5. 9569

Išče se gospodična, večja samostoj- na, nega šivanja, ki ima veselje do otrok in drugih domačih opravil. Služba stalna. Vsa oskrba v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod „Stalna služba“/9488. 9488

Resna ženitna ponudba. Boljši uradnik opusti državno službo, želi znanja z inteligentno, dobro srčno, 26—32 let staro gospodično ali vdovo z lastnim malim posestvom in z nekoliko v svrhu izvrševanje svojega poklica po- trebnega kapitala. Ponudbe pod „Ne- odvisnost“/9504 na upravnistvo „Slov. Naroda“. 9504

Angleški tečaj se prične s 1. oktobrom in traja na teden po poldrugi uro. V I. odd. za začetnike je sprejem in dogovor v petek, 25. t. m. ob 5. pop. na moškem učiteljsku, I. nadst. Resljeva cesta. Za II. odd. višja stopnja, samo pisme- na prijava. Mesečina 20 K; varščina. I. Mulaček, Hradečkova vas št. 64. 9496

Import — — — Eksport

Hirth & Co.,

Dunaj (Wien) I. Trattnerhof 2

zamore vsled svojih dobrih zvez in organizacije za Nemško Avstrijo, Nemčijo in Češko razpečavati živila in deželne pridelke kot lan, volno, krzno in kože in objemnem dobaviteljske pred- mete vseh vrst, posebno vžgalice, ste- klo, porcelan, pohištvo in železnino po najnižji ceni in najboljših pogojih. 9001

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, na- stavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. In- formiran je tudi v vseh državnih kon- penzacijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten 9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Proda se malo nošena moška zimska suknja in ena obleka. Privoz št. 3, I. nadstropje, levo. 9574

Kupim Blagajno (Wertheim). Pisaln stroj. Kopirno prešo. Ponudbe pod „trgovac 9578“ na upr. Slov. Nar. 9578

Hišnik se sprejme. Vpraša se v Na- rodnem domu pri restavraciji. 9491

Suhe gobe (Herrnpilze) in fin namizn krompir (Kipfler) je oddati Ponudbe sprejema J. Božič, pošta Grab- stanj, Korosko. 9425

Proda se štirje normalni poštni vozovi in dvoje normalnih poštnih sanj. Franjo Guštin, poštar v Metliki, Belokrajsko. 9459

Karbid in karbidne svetiljke razpo- šilja vsako množino trdnja MARTIN SUMER, Konjice. 9465

Zamenja se hiša v Ljubljani, sredi mesta, s hišo z vrtom na deželi ali v manjšem mestu. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 9565

Sprejme se knjigovodkinja za manu- fakturno veletrgovino. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo tega lista pod „boljša moč 9414“. 9414

Učiteljica za ljudske šole prevzema samostojno privatni pouk s slovenskim in nemškim učnim jezikom in daje tudi instrukcije. Naslov se izve v upravnistvo tega lista. 9391

Prodajalica išče mesta v manufakturni ali galanterijski trgovini. Ponudbe na upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod „Galanterija 9539“. 9539

Hotel, kavarno in restavracijo, večje pod- jetje vzame v zakup ali kupirprvostni strokovnjak. Ponudbe na ravateljstvo Stubiških toplic, Hrvatsko. 9507

Boj grizi! Pristen, domač borovničar je najboljšo sredstvo proti grizli. Dobi se pri veletrgovanju sadja Robert Diehl, Celje. Oddaja samo trgovcem v sodčkih od 30 l dalje. 9477

Strelna vrstica (Zündschnur) pisalni stroj, lepi ribniški škafi, in jabolka se prodajo. Ponudbe pod „Strelna vrstica“ na Anončno Ekspedico- Al. Matelič, Ljubljana. 9454

Blaginčarka, ki bi bila večja stroje- knjigovodstva, se išče za takoj ali s 1. novembrom za veliko manufakturno detaljno trgovino. Naslov pri upr. Slovenskega Naroda. 9550

Kompletna naprava za 12 HP Dieso- lov motor, malo rabljena, izdelek graške tvornice va- gonov, se z rezervnimi sestavinami in jermenskim ploščami vred ceno prod. Naslov v upr. Slov. Nar. 9526

K dobri rodbini na deželo (Gorenj- sko) se išče mladenič (absoluten srednjih šol), ki bi podučeval za tretjo realko in četrto vadnico. Dotičnik bi imel dovolj časa nadaljevati svoje lastne študije. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov se izve v upr. Sl. Nar. 9549

Spalne in jedilne sobe kuhinjske opreme, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica. Ljubljana, Kolizej Vabimo na ogled. 9377

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, na- stavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. In- formiran je tudi v vseh državnih kon- penzacijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten 9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, na- stavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. In- formiran je tudi v vseh državnih kon- penzacijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten 9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, na- stavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. In- formiran je tudi v vseh državnih kon- penzacijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten 9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, na- stavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. In- formiran je tudi v vseh državnih kon- penzacijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten 9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, na- stavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. In- formiran je tudi v vseh državnih kon- penzacijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten 9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Samostojen slovenski korespondent, obenem dober slovenski stenograf, na- stavljen sedaj v državnem uradu, želi sprejemati razne trgovske vloge ter jih reševati na domu. Stroj ima sam. In- formiran je tudi v vseh državnih kon- penzacijskih pogodbah z inozemstvom ter drugih drž. trgovskih odredbah. Cenj. ponudbe pod „Vesten 9385“ na upr. Slov. Naroda. 9385

Ženitna ponudba! O. podstražmojster, vdovec, 37 let, brez otrok, z nekaj premoženjem, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo s kakim obrom ali pri- merno svoto denarja, od 24 do 35 let. Le resne ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Ela“/9557. 9557

Belovodja (Platzmeister) z večletnim do- brim spričevalom, več slovensčine in nemščine v besedi in pisavi ter drugih slovanskih in ita- lijanskega jezika, zvest in točen, želi nastopiti na kakšni žagi ali v tovarno lesne stroje. — Dopise pod naslovom Franc Šmit, Orehovo 18. p. Sevnica ob Savi. 9528

Moško kolo

se ceno preda. Glince št. 132. 9575

Na prodaj je

lepa vila

na Bledu s parkom in gospodarskim poslopjem ter manjše posestvo. Po- datke daje dr. Igo Janc, odvetnik v Radovljici. 9560

VREČE

nove kakor tudi rabljene v vsaki množini in velikosti, izvzemši papirnate, kupuje kem. tovar. „Moste“

Invalid

v kompaniji hoče začeti ključavničarsko obrt in napraviti poljedelskih strojev. Najbolje v kakem prometnem kraju ali trgu. Ako je mogoče, želi vodni mlin, za delavnico sposoben v najem. Ponudbe pod H. B. 9556 na upravnistvo „Slov. Naroda“. 9556

SADJA

Ponudbe za vagonsko oddajo franko va- gon poljubni kolodvor z navedbo vrste prosi FR. SIRC - KRANJ. Prosim tu- di za ponudbe suhih gob in vseh deželnih pridelkov.

Lokal

Iščem lokal, če mogoče v sredini me- sta, za prodajo čokolade, kandi in slaščic in gros. Plača se visoka sta- nariina. Ponudbe na trdnjo Jos. Rajster, tovarna kandi. in slaščic, Soštanj, Štajer- sko. 9320

Izučene stolarje

9565 sprejme

tovarna stolov

Zg. Gameljne nad Ljubljano.

ZAHVALA

in priporočilo.

Za povsem kulantno izplačano škodo, povodom vloga v mojo trgo- vino, se tem potom zavarovalni del- niški družbi

„Franco - Hongroise“

najlepše zahvaljujem in priporočam imenovano zavarovalnico vsakomur najtoleje.

Franc Kreč,

krojaški mojster, Ljubljana, na Bregu.

Prva specialna trgovina z

rokavicami in parfumi

O. Bračko, Ljubljana

Dunajska cesta 12.

Modni salon

Rozi Fabič

Rimska c. 6

Na Dunaju osebno izbrani modeli in velour klobuki v veliki izbiri. V zalogi so tudi lični klobuki od 50 K dalje žalni klobuki ter športne in krznaste čepice, kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine.

Rimska c. 6

Rozi Fabič

Modni salon

Trgovski oddelek

„Mitrovačke štedionice“

v Mitrovici

posreduje, kupuje in prodaja vsakovrstna živila in druge trg. predmete najkulantneje.

Rejovna adresa: „Tomé Mitrovica“.

„Stavbeniki“

3 vrvi po 40 m dolge, 30 mm debele, se ceno prodajo.

1 kos K 200.— Ponudbe na Anončno ekspedico Al. Matelič, Ljubljana, Kon- gresni trg št. 3. 9577

Klavir

se prod. Naslov pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 9501

Bukovo oglje

se prodaja na debelo in na drobno ravno tako tudi lepa metrska bukova drva. M. Srebotnjak, Kolodvorska ulica 31. 9570

Večji LOKAL

z inventarjem se takoj odda.

Le pismene ponudbe naj se pošljejo na Anončno ekspedico Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 9556

Prvovrsten hotel

in prvovrstna kavarna

v lepem mestu na Štajerskem se prod. Pisma pod „milijona 1-2/9561“ na upr. Slov. Naroda. 9561

Iščem dobrega lovskega

PSA

istrijanskega ali jazbočarja

Samo proti skazovanju v terenu. Po- nudbe pod „pes 9568“ na upr. „Slo- venskega Naroda“. 9563

60 hl belega

ljutomerskega vina

se po ugodni ceni prod. Josip Kosi, Križevci pri Ljutomeru.

Krompir

pšenico, rž, oves, fižol i. t. d. prodaja na debelo po ugodnih cenah. Franc Majdič, Kranj trgovina z deželni- mi pridelki. 9311

Suhe gobe,

kumno laneno se- me in vse druge deželne pridelke kupuje

Sever & Komr, Ljubljana Wolfova ul. 12.

Mestni stavbenik

Danec, dunajski stavbeni mojster, 33 let, arhitekt, izvrsten statik. Specijalno za železobetone, govori ne- kaj hrvatsko, francosko, nemško, sedaj v neodpovedani službi pri veliki du- najski stavbni trdnji, išče mesta v Jugoslaviji. Prijazne dopise na Paul Nö- regaard, Dunaj III., Marzergasse 8. 9576

dekliško učilišče in vzgojalnišče

Dunaj (Wien) I., Werderergasse 12.

Prvovrstni dekliški penzionat, nadaljevalna šola, ljudska šola, ticej s pravico javnosti. Spricevala z drž. veljavnostjo. Posebna nega. glasbe in tujih jezi- kov. Pripravljanje na državni izpit iz glasbe. Reference prve vrste. Prospekti. Skrbjeno je za najboljšo prehrano in kurjavo.

Telefon interurban št. 23827.

St. 15694. 9442

Razglas.

Prostovoljna javna dražba moke in sicer: 2500 kg pšenične moke za kruh, 500 kg pšenične moke št. 2 in 3309 kg pšenične št. 0 in Banat, se vrši dne 27. septembra 1919 dopoldno ob 9. uri v skladišču na Rimski cesti št. 19.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 22. septembra 1919.

Služba vodovodnega upravnika

na javni vodovod na Raki se odda.

Prosilec mora biti izučen ključavničar. — Plača po dogovoru. — Kot ključavničar bo imel dovolj zaslužka.

Stanovanje in delavnica na razpolago. — Nastop službe takoj. Prošnje je vlagati na županstvo občine Raka, Dolnja, do 5. oktobra t. l. 9562

Gospodarska zveza

ima v svoji vinski kleti v Sp. Šiški pristna, dobro obležana vina in sicer

10% staro ogrsko belo vino, letnik 1917, brez kisline

9 1/2% štajersko belo vino, letnik 1917, s prijetno kisl- no, nadalje zdrava štajerska, hrvaška in dolenska vina, dobrega okusa, po najnižjih cenah.

Obenem naznanja, da je banaško in veršečko vino docela izkleteno, pričakuje pa v najkrajšem času velike dobave 11—12% mlgd močnega vina istega izvora, na kar svoje cenj. odjemalce vljudno opozarja.